GENERALINIO ADVOKATO
M. POIARES MADURO IŠVADA,
pateikta 2004 m. balandžio 1 d. [1]

1. Šiuo pagal EB 226 straipsnį pareikštu ieškiniu Teisingumo Teismo prašoma pripažinti, kad Italijos Respublika, sąžiningai nebendradarbiaudama su Europos Bendrijų Komisija, pažeidė savo pareigas pagal EB 10 straipsnį.

I — Teisinis pagrindas, faktinės aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

2. Primenu, kad EB 10 straipsnio pirma pastraipa nurodo, jog tam, kad „užtikrintų šios Sutarties ir Bendrijos institucijų nustatytų pareigų vykdymą valstybės narės imasi visų atitinkamų bendrų ar specialiųjų priemonių. Jos padeda atlikti Bendrijos uždavinius". Remdamasi šia nuostata Komisija nurodo, kad Italijos Respublikos veiksmai, neatsakant į pakartotinius prašymus suteikti informaciją, yra sąžiningo bendradarbiavimo su ja, įgyvendinant Bendrijos teisės laikymosi priežiūros uždavinį, principo pažeidimas.

3. Trumpai pateiksiu pagrindines bylos aplinkybes. 2000 m. Komisija buvo gavusi vieno ūkio subjekto skundą, kuriame nurodyta, kad Italijos nuotekų valymo stotyje netinkamai įgyvendinama 1989 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyva 89/655/EEB dėl būtiniausių darbo įrenginiams taikomų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų [2] ir 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo [3]. 2000 m. rugpjūčio 3 d. Komisija laišku kreipėsi į Italijos Respubliką prašydama pateikti su skunde minėtais faktais susijusią papildomą informaciją, kad būtų galima pradėti atidžiau tirti situaciją. Negavusi Italijos valdžios institucijų atsakymo, 2001 m. kovo 19 d. Komisija išsiuntė Italijos vyriausybei antrąjį laišką su prašymu pateikti reikiamą informaciją per vieną mėnesį nuo šio prašymo gavimo dienos. Negavusi atsakymo Komisija nusprendė inicijuoti EB

1 — Originalo kalba: portugalų.

2 — OL L 393, p. 13.

3 — OL L 183, p. 1.

226 straipsnyje numatytą procedūrą. 2001 m. spalio 24 d. Komisija išsiuntė Italijos valdžios institucijoms oficialų įspėjimą, prašydama pateikti savo pastabas dėl kaltinimo pažeidus įsipareigojimus pagal Direktyvos 89/655 1 straipsnį, Direktyvos 89/391 4 straipsnį ir EB 10 bei 249 straipsnius. 2002 m. liepos 18 d. Komisija argumentuotoje nuomonėje pakartotojo kaltinimus ir nurodė Italijos Respublikai per du mėnesius nuo jos gavimo dienos imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

II — Dėl įsipareigojimo bendradarbiauti neįvykdymo

4. Iki šio ieškinio pareiškimo dienos Italijos valdžios institucijos į Komisijos primygtinius prašymus atsakydavo atkaklia tyla. Tačiau Italijos valdžios institucijų Teisingumo Teismui pateiktose pastabose tvirtai ginčijamas bet koks įsipareigojimo sąžiningai bendradarbiauti pažeidimo faktas. Nėra abejonių, kad šioje byloje nagrinėjamos direktyvos į Italijos teisę buvo perkeltos visos.

5. Akivaizdu, kad atsakovė klaidingai suprato ieškinio objektą. Nors ikiteisminės procedūros metu Komisija Italijos Respubliką kaltino pažeidus tam tikras Direktyvos 89/655 bei Direktyvos 89/391 nuostatas ir bendradarbiavimo principą, tačiau ieškinyje ji apsiribojo ginčo objektu nurodydama tik įsipareigojimo bendradarbiauti pažeidimą. Teisingumo Teisme Komisija nekaltina Italijos Respublikos nepriėmus Bendrijos direktyvas įgyvendinančių priemonių. Tačiau ji kaltina ją sąžiningai nebendradarbiavus nesuteikiant prašomos informacijos.

6. Nėra abejonių, kad EB 10 straipsnyje įtvirtintas sąžiningo bendradarbiavimo principas valstybes nares įpareigoja supaprastinti EB 211 straipsnio pirmoje įtraukoje numatytos Komisijai patikėtos užduoties, t. y. prižiūrėti, ar yra taikomos EB sutarties ir ja remiantis institucijų priimtų teisės aktų nuostatos [4], vykdymą. Iš to kyla pareiga suteikti Komisijai būtiną informaciją [5]. Ar šios pareigos pažeidimo pakanka konstatuoti, kad iš sutarties kylantis įsipareigojimas buvo aiškiai neįvykdytas? Mano manymu, tai akivaizdu. Teisingumo Teismas aiškiai pripažino, kad atsisakymas padėti Komisijai įgyvendinti jos užduotį gali būti laikomas aiškiu valstybės įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį neįvykdymu [6]. Nors tam tikrais atvejais teismas atsisakydavo taikyti šią

4 — 1985 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*, C-192/84, Rink. p. 3967, 19 punktas.

5 — Žr., *inter alia*, 1988 m. kovo 24 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją*, (C-240/86, Rink. p. 1835), 1994 m. kovo 24 d. Sprendimą *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, (C-40/92, Rink. p. I-989) ir 2003 m. kovo 6 d. Sprendimą *Komisija prieš Liuksemburgą*, (C-478/01, Rink. p. I-2351).

6 — 1991 m. vasario 19 d. Sprendimas *Komisija prieš Belgiją*, C-374/89, Rink., p. I-367.

bendrą taisyklę, tai nereiškia, kad jis paneigė taisyklės privalomumą, nes, jo manymu, tais atvejais buvo privaloma taikyti iš tikslesnės priminės teisės arba antrinės teisės nuostatos kylančią specialią pareigą [7]. Tokiais atvejais Teisingumo Teismas paprasčiausiai taikydavo principą, pagal kurį specialiųjų taisyklių taikymo srityje nėra taikomos bendrosios taisyklės (*specialia generalibus derogant*).

7. Šiuo atveju teliko išnagrinėti, ar atsisakymas bendradarbiauti gali būti pateisintas. Italijos vyriausybė savo tylėjimą aiškina tuo, kad Komisijos suformuluoti prašymai buvo neaiškūs. Nei oficialiame įspėjime, nei argumentuotoje nuomonėje nebuvo nurodyta tariamo pažeidimo vieta. Nepateikus konkrečios informacijos dėl skundo objektu esančios nuotekų valymo stoties, kompetentingos valdžios institucijos negalėjo atsakyti į prašymus bei aktyviai bendradarbiauti su Komisija.

8. Teisingumo Teismo praktikoje yra nusistovėję, kad sąžiningas bendradarbiavimas, kuriuo yra grindžiami Bendrijos ir valstybių narių santykiai, remiasi abipusėmis pareigomis, kurios saisto ne tik valstybes nares, bet ir Bendrijos institucijas [8]. Todėl tam, kad valstybė galėtų suteikti Komisijai konkrečią prašomą informaciją, būtina, kad pateiktas prašymas atitiktų tam tikras aiškumo bei tikslumo sąlygas [9]. Tačiau tai nereiškia, kad neturėdama galimybės suteikti šios informacijos valstybė gali visai neatsakyti į Komisijos prašymus. Iš tikrųjų tokiu atveju iškyla klausimas, ar sąžiningo bendradarbiavimo principas neįpareigoja valstybės kreiptis į Komisiją, kad ji savo prašymą patikslintų. Mano manymu, tai yra logiška sąžiningo bendradarbiavimo, kuriuo grindžiama Bendrijos institucinė sistema, išdava.

9. Tačiau šiuo atveju šią diskusiją tęsti nėra prasmės. Iš tikrųjų pripažintina, kad Italijos valdžios institucijos žinojo visas faktines aplinkybes, reikalingas atlikti reikalaujamus patikrinimus bei suteikti Komisijai prašomą informaciją. Skundo objektu esanti vieta yra aiškiai nurodoma Komisijos laiškuose, išsiųstuose iki ikiteisminės procedūros pradžios. Iš 2000 m. rugpjūčio 3 d. ir 2001 m. kovo 19 d. laiškų matyti, kad Komisijos gautame skunde nurodyti pažeidimai buvo padaryti „nuotekų valymo stotyje, esančioje Mandello del Lario komunoje Lombardijoje". 2000 m. rugpjūčio 3 d. laiške yra išsamiai nurodyti Direktyvos 89/655 neatitikimai, turėję įtakos šiam įrenginiui. Nuo šios dienos Italijos valdžios institucijos žinojo visas faktines aplinkybes, kurios leido atsakyti į Komisijos prašymą

7 — Žr., *inter alia*, 1992 m. kovo 11 d. Sprendimą *Compagnie commerciale de l'Ouest ir kt.*, (C-78/90–C-83/90, Rink. p. I-1847, 19 punktas).

8 — Galiausiai žr. 2004 m. kovo 4 d. Sprendimą *Vokietija prieš Komisiją* (C-344/01, Rink. p. I-2081, 79 punktas).

9 — Šiuo klausimu žr. Generalinio advokato Darmon išvados, pateiktos byloje, kurioje priimtas 1985 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*, minėtas 4 išnašoje, 7 punktą.

suteikti informaciją. Šiomis aplinkybėmis procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo metu Komisija teisėtai darė nuorodą į laiškus, kurie buvo išsiųsti iki šios procedūros pradžios ir kuriuose buvo nurodyta visa sąžiningam bendradarbiavimui būtina informacija. Tokiomis sąlygomis nėra jokių kliūčių pripažinti Italijos Respublikos atsisakymą atsakyti į Komisijos prašymą suteikti informaciją prieštaraujančių jos įsipareigojimams pagal EB 10 straipsnį.

10. Šios išvados nepaneigia ir tas faktas, kad, kaip pabrėžė valstybė atsakovė, šis atvejis yra „nesvarbus", „konkretus ir labai ribotas". Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad įsipareigojimų neįvykdymas yra pripažintinas nepriklausomai nuo juo sukeliamų pasekmių svarbos [10].

III — Dėl tariamo ieškinio reikalavimų netikslumo

11. Taip pat Italijos vyriausybė tvirtina, kad ieškinyje nebuvo nurodyti pagrindai, būtini jai pasinaudoti savo teise į gynybą. Primintina, kad konkrečių kaltinimų pateikimas procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo metu yra esminė kaltinamos valstybės teisės į gynybą apsaugos priemonė. Tačiau kaip Teisingumo Teismas nurodė 1999 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Komisija prieš Italiją*, „valstybės narės galimybė pateikti savo pastabas, net jei valstybė manytų esant neprivaloma ja pasinaudoti, yra esminė Sutarties teikiama garantija ir jos laikymasis yra esminė procedūros dėl valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymo teisėtumo užtikrinimo forma" [11].

12. Nepaisant to, šioje byloje toks argumentas neturi jokios reikšmės. Kaltinimas yra aiškiai nurodytas institucijos pareikštame ieškinyje. Primintina, kad, palyginti su kaltinimais, nurodytais oficialiame įspėjime ir argumentuotos nuomonės rezoliucinėje dalyje, ieškinio reikalavimuose ginčo objektas buvo apribotas. Juose nurodyta, kad Komisija Italijos vyriausybę kaltina tik tuo, kad ji nepateikė jokios informacijos dėl skundą pateikusio asmens nurodytų faktų, kurie buvo nurodyti pirmuose prašymuose suteikti informaciją. Todėl gynybos metu Italijos vyriausybė privalėjo pateikti priežastis, pateisinančias tariamą negalėjimą suteikti prašomą informaciją. Todėl nebuvo įrodyta, kad procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo buvo neteisėta.

10 — 1990 m. lapkričio 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją* (C-209/88, Rink. p. I-4313, 13 punktas).

11 — 1999 m. lapkričio 9 d. Sprendimas (C-365/97, Rink. p. I-7773, 23 punktas).

IV — Išvada

13. Todėl Teisingumo Teismui siūlau:

1) pripažinti, kad nepateikdama Europos Bendrijų Komisijai informacijos pagal pateiktą prašymą dėl tam tikrų 1989 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyvos 89/655/EEB dėl būtiniausių darbo įrenginių naudojimui taikomų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų ir 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo nuostatų įgyvendinimo aiškiai apibrėžtoje nuotekų valymo stotyje, Italijos Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį;

2) priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.